

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА НАПН УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК ХЯМЕ
(ФІНЛЯНДСЬКА РЕСПУБЛІКА)
СІЛЕЗЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У КАТОВИЦЯХ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ НОРД (КОРОЛІВСТВО НОРВЕГІЯ)
МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ІНКЛЮЗІЇ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ

Міжнародної науково-практичної конференції
**СУЧАСНИЙ ДИЗАЙН ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ:
УСПІШНІ УКРАЇНСЬКІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ**

11 листопада 2025 року, м. Київ

Н. В. Заєркова

РАННЄ ВТРУЧАННЯ: ЛОГОПЕДИЧНИЙ АСПЕКТ 110

О. В. Затинайко

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ: СТРАТЕГІЇ, ВИКЛИКИ
ТА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ 112

Д. О. Заяц, Г. В. Супрун

ФОРМУВАННЯ СЛУХОВОГО ГНОЗИСУ У ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ ЗАСОБАМИ
ЛОГОРИТМІКИ 114

А. Ю. Здерчук

ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ У ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ З ОПОРОЮ НА
АВТОРСЬКУ ІНТЕРАКТИВНУ МЕТОДИКУ «ЧАС» 116

Н. Г. Іваненко, О. П. Таран

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У
ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ
ТРУДНОЩАМИ 119

С. Т. Ільченко, Н. М. Бабич

ДІАГНОСТИКА ПРИЙМЕННИКОВО-ВІДМІНКОВИХ КОНСТРУКЦІЙ У
ДІТЕЙ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 121

Ю. В. Ільченко, В. А. Литвиненко

ЗАСОБИ ЕРГОТЕРАПІЇ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОГО
ДИХАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ
ТРУДНОЩАМИ 123

С. Г. Іроні, Т. В. Скрипник

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБУ «КЛАСНИЙ ЧАРІВНИК» ДЛЯ РОЗВИТКУ
КОМАНДНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ З АУТИЗМОМ ТА ЇХНІХ ОДНОЛІТКІВ ... 125

Є. Р. Кадирова, Г. І. Васильєва

СИСТЕМА РОБОТИ НАД БАЙКАМИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО
ЧИТАННЯ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З МОВЛЕННЄВИМИ
ТРУДНОЩАМИ 127

В. А. Калюжна, О. П. Таран

СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ
МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ 129

Т. Д. Кравченко, В. А. Литвиненко

РОЗВИТОК АКТИВНОГО СЛОВНИКА У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ В ІГРОВІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ 131

К. С. Кравчук, М. С. Овчаренко, С. О. Логвиненко

ОСОБЛИВОСТІ СФОРМОВАНOSTІ ФОНЕТИКО-ФОНЕМАТИЧНИХ
УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ 133

до суспільно корисної праці, цінувати внесок своїх однокласників і свій власний внесок у життя класу, яке стає більш цікавим, особистісно спрямованим та цінним для всіх учасників спільної діяльності, відповідаючи актуальним вимогам як інклюзивної освіти, так і подальшій їхній соціалізації.

Список використаних джерел:

1. Казачінер О. С., Бойчук Ю. Д. Класний менеджмент як стратегія підготовки освітнього простору для навчання дітей з особливими потребами. *Innovative scientific research: theory, methodology, practice: Proceedings of the 1st International scientific and practical conference* (September 03–06, 2024, Boston, USA). Boston: International Science Group, 2024. С. 159-161.
2. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху. Серія «Аутизм-Академія». 2019. С. 83-88.
3. Скрипник Т. В. Підготовка освітнього середовища до інклюзивного процесу у закладах загальної середньої освіти. *Освітнологічний дискус.* 2020. Вип. 28(1). С. 118-130.
4. Tsou Y.T., Kovács L.V., Louloumari A. et al. (2024). School-Based Interventions for Increasing Autistic Pupils' Social Inclusion in Mainstream Schools: A Systematic Review. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*. <https://doi.org/10.1007/s40489-024-00429-2>
6. Venturini S. V. de M., & Faria H. A. M. Peer-mediated intervention as a strategy for school inclusion: Impacts on the learning and development of students with ASD. *European Journal of Special Education Research*. 2025. №10(8). P. 124-149. <https://doi.org/10.46827/ejse.v10i8.5798>

Є. Р. Кадирова, м. Київ

yrkadyrova.fpsrso24m@kubg.edu.ua

Г. І. Васильєва, м. Київ

h.vasylieva@kubg.edu.ua

СИСТЕМА РОБОТИ НАД БАЙКАМИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ

У сучасному освітньому просторі України все більшої актуальності набирає питання організації якісного та доступного навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП), зокрема з порушеннями мовленнєвого розвитку. У контексті реформування загальної середньої освіти, що передбачає впровадження інклюзивного та компетентнісного підходів, надзвичайно важливим є забезпечення ефективної мовно-літературної підготовки учнів початкової школи, які мають мовленнєві труднощі. Складність цієї проблеми зумовлена необхідністю врахування когнітивних, емоційно-вольових та психофізіологічних особливостей

дітей з ООП, що потребує розробки та впровадження спеціальної методичної системи корекційної роботи, орієнтованої на індивідуалізацію та диференціацію освітнього процесу [1, с. 137].

Одним із перспективних напрямів реалізації цієї мети є робота з художніми творами, зокрема байками, які мають значний потенціал для розвитку мовлення дітей молодшого шкільного віку, поєднуючи доступну форму викладу, образність і емоційність, сприяють моральному вихованню та формуванню практичних навичок етичної поведінки [2, 3]. Робота з байками збагачує активний словник, формує граматичні структури, розвиток інтонаційної виразності, діалогічного мовлення та образного мислення, при цьому потребує адаптації методичних прийомів та створення додаткових умов для успішного засвоєння навчального матеріалу учнями з мовленнєвими труднощами.

До актуальних засобів оптимізації процесу опрацювання байок у роботі з учнями, які мають мовленнєві труднощі, належать різноманітні прийоми та методичні підходи, спрямовані на підвищення ефективності сприймання, розуміння й відтворення художнього тексту. Зокрема, результативними є такі засоби, як мовленнєва підтримка, візуалізація навчального матеріалу, читання за партитурою та за ролями, інсценізація байок і мнемотехнічні прийоми.

Ефективна організація роботи в інклюзивному класі передбачає дотримання принципів системності, поетапності та диференційованого підходу, що забезпечує врахування індивідуальних мовленнєвих, когнітивних і психоемоційних особливостей кожного учня. Відповідно до зазначених принципів процес опрацювання байки доцільно реалізовувати у три послідовні етапи: підготовчий (словникова активація, пояснення понять, розвиток фонематичного слуху); основний (читання, аналіз, переказ, інсценізація) та підсумковий (визначення моралі, оцінювання поведінки героїв, створення власної байки чи її фрагмента) [4].

З метою перевірки ефективності запропонованої системи роботи над байками з учнями початкової школи з мовленнєвими труднощами нами проведено дослідження на базі Броварського ліцею № 4 імені С.І. Олійника. До вибірки залучено 10 учнів молодшого шкільного віку (10–11 років), яких розподілено на контрольну та експериментальну групи. На формувальному етапі з дітьми експериментальної групи упродовж двох тижнів реалізовувалися заняття, що включали роботу над байками із застосуванням мовленнєвої підтримки, візуалізації, читання за ролями та мнемотехнічних прийомів. Результати дослідження засвідчили покращення показників у більшості (80 %) дітей експериментальної групи, зокрема підвищення рівня мовленнєвих умінь, зростання активності учнів у роботі з текстом, формування навичок емоційно-оцінного аналізу та морального осмислення змісту творів. Учні стали впевненіше висловлюватися, чіткіше формулювати думки, краще розуміти алегоричний зміст байок.

Запропонована система роботи над байками виявилася ефективною не лише для корекції мовленнєвих порушень, а й як інструмент комплексного розвитку особистості, сприяючи формуванню зв'язного мовлення, розвитку критичного та аналітичного мислення, моральної самосвідомості та емпатії, а також стимулюючи пізнавальну активність і соціальні навички, що забезпечує більш успішну інтеграцію дітей у освітнє середовище.

Список використаних джерел:

1. Суховієнко Н. Методика початкового навчання мови та розвитку мовлення дітей з особливими освітніми потребами. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2025. Вип. 3. С. 136-141.
2. Черепанська Н. Робота над байкою на уроках літературного читання. *Вісник психології і педагогіки: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 15. URL: http://www.psych.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_15
3. Луців С. Методика навчання мовно-літературної галузі у початковій школі. Методика навчання читання: навч.-метод. посібник. Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2025. 76 с.
4. Методика вивчення творів різних жанрів. URL: https://ukrlit.net/article/966.html?utm_source=chatgpt.com

В. А. Калюжна, м. Черкаси
Vitalina130591@gmail.com
О. П. Таран, м. Київ
op.taran@kubg.edu.ua

СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З АУТИЗМОМ

Комунікативні навички є одним із найважливіших аспектів розвитку дітей молодшого шкільного віку. Завдяки спілкуванню дитина отримує можливість обмінюватися інформацією, взаємодіяти з іншими людьми, розвивати мислення та пізнавальні здібності. Комунікативні навички сприяють успішній соціалізації дітей. Проте, для дітей з аутизмом ці навички можуть бути серйозним викликом. У дітей молодшого шкільного віку з аутизмом як вербальні так і невербальні комунікативні навички часто є недостатньо сформованими або порушеними, а це створює бар'єри у взаємодії з навколишніми.

Розвиток комунікативних здібностей у дітей з аутизмом досліджувався багатьма науковцями. Українські науковці, зокрема Н. Базима [1], Т. Грітченко [2], Н. Кравець [3], О. Конопацька [4], Т. Скрипник [5], М. Шеремет [6] у своїх дослідженнях приділяли увагу особливостям соціальної взаємодії дітей з аутизмом, а також методам розвитку їхніх мовленнєвих та комунікативних